

Op waarde geschat

Cultuurbeleid gemeente Staphorst
2014-2017

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1 Inleiding	4
2 Leeswijzer	4
3 Definitie	5
4 Visie op kunst en cultuur	6
5 Beleid	8
6 Rol van de gemeente Staphorst	10
7 De doelen	11
8 Uitvoering	13
9 Subsidiebeleid	19
10 Evalueren 2015	20
11 Culturele partners	21
12 Financiën	22
Bijlage 1: Stellingen	26
Bijlage 2: Culturele organisaties	27
Bijlage 3: Rijksbeleid	28
Bijlage 4: Provinciaal beleid	29
Bronnen	30

Voorwoord

Voor u ligt de eerste cultuurnota van de gemeente Staphorst. Cultuur raakt een ieder die deel uit maakt van onze gemeenschap en juist daarom is het van grote waarde om met elkaar te beschrijven wat wij hierin belangrijk vinden. Cultuur is dynamisch, de dynamiek van onze ondernemende gemeenschap zorgt altijd voor nieuwe ontwikkelingen. Om niet in de waan van de dag onze geschiedenis verloren te laten gaan, is het van groot belang dat ons erfgoed gekoesterd en bewaard blijft, maar ook dat wij open staan voor innovatie en ontwikkeling. Op deze manier is de samenleving in de gemeente geworden zoals wij die nu met elkaar vormen.

1 Inleiding

Op initiatief van de gemeenteraad is in het najaar van 2012 een startnotitie cultuur tot stand gekomen die als vertrekpunt fungeerde voor deze cultuurnota. Een cultuurnota heeft als doel om de visie, de positie en de rol van de gemeente ten aanzien van cultuur vast te stellen. In de startnotitie heeft de raad vijf stellingen geformuleerd. Zij zijn als bijlage 1 opgenomen.

Op basis van deze kaders zijn gesprekken gevoerd met culturele partners uit de gemeente om op deze manier een breed gedragen beleid voor te stellen. De gemeente Staphorst heeft nog niet eerder een expliciete doelstelling geformuleerd ten aanzien van cultuur, dit is de eerste cultuurnota van de gemeente.

In de jaren 2009 tot en met 2012 heeft de gemeente deelgenomen aan een cultuurarrangement in samenwerking met de provincie Overijssel. Vanuit dit arrangement zijn veel nieuwe culturele initiatieven en samenwerkingsverbanden ontstaan. Ook reeds bestaande activiteiten kregen in deze periode extra aandacht en energie. In deze beleidsnota zal gezocht worden naar manieren om ruimte te creëren voor nieuwe initiatieven, maar ook moet er oog blijven voor de stabiele factoren die een basis vormen voor ons culturele veld.

2 Leeswijzer

In deze nota formuleert de gemeente Staphorst in een aantal afzonderlijke hoofdstukken een definitie(3) van kunst en cultuur, gevolgd door een visie(4), beleid(5), de rol van de gemeente(6), doelen(7) en uitvoering(8). Hierna volgt een hoofdstuk over subsidiebeleid(9). Aansluitend volgt een voorstel tot evaluatie(10) en daarmee is de cirkel van de gemeentelijke actie rond. In hoofdstuk 11 vindt u een inventarisatie van de culturele partners, terwijl in hoofdstuk 12, de financiële paragraaf, staat beschreven welke bedragen in de meerjarenbegroting opgenomen zijn voor cultuur. Met een viertal bijlagen en een bronvermelding sluit de nota af.

3 Definitie

Cultuur in algemene zin is het bezig zijn -en het omvat de voortbrengselen- van de creatieve mens waarmee hij voortdurend vormgeeft aan de wereld om zich heen. Cultuur omvat dus alle bebouwende, bewonende, verzorgende, versierende, beoefenende, aanbeddende en vererende activiteiten en voortbrengselen van mensen.

In de Staphorster samenleving zijn er vele Christenen, die de eer van de Schepper en het welzijn van alle mensen normerend achten voor alle culturele activiteiten van de mens. Andersdenkenden gaan uit van een meer persoonlijke of maatschappelijke gerichtheid. Gezamenlijk is de afwijzing van negatieve/destructieve voortbrengselen van kunst en cultuur, zoals kunst met een racistisch, discriminatoir of godslasterlijk doel.

Cultuur in engere zin betreft de expliciete voortbrengselen van bijzondere intellectuele en artistieke kwaliteit, als neerslag van de immer voortdurende zoektocht naar zingeving, gepaard gaande met emotie. Dit noemen we meestal kunst.

De voortbrengselen van onze voorgelachten, en de sporen die zij nagelaten hebben, maken als erfgoed een belangrijk onderdeel uit van de cultuur van vandaag. In de cultuur van een samenleving wordt voorts de godsdienst dan wel de (veranderende) levensbeschouwing van die cultuur in verleden en heden, openbaar.

De Staphorster samenleving is, met haar kunstzinnige uitingen, door de verschillende groepen inwoners die binnen de gemeente Staphorst samenleven, vanuit verschillende waardepatronen vormgegeven. Een grote meerderheid deed en doet dit vanuit een expliciet Christelijk waardepatroon. Grotere dan wel kleinere minderheden deden en doen dit vanuit andere bronnen. Dit alles vormt onze gezamenlijke Staphorster cultuur.

4 Visie op kunst en cultuur

Staphorster cultuur en Staphorster identiteit

Onze hedendaagse Staphorster cultuur, gevormd vanuit het verleden, bepaalt voor een belangrijk deel wie wij zijn. Het is, in al zijn diversiteit, een stuk van onze identiteit. Het maakt ons en onze omgeving herkenbaar voor onszelf en voor anderen. Zo is het een belangrijke toegevoegde waarde voor het leven van onze inwoners. Het verrijkt het dagelijks leven.

Educatie, identiteit en vitaliteit

Kennisname van de eigen cultuur, uit verleden en heden, is belangrijk om onszelf te leren kennen. Kennis hebben van de eigen cultuur doet ons zelfbewuster in het leven staan; het bewaart ons ervoor om in de waan van de dag onze identiteit verloren te laten gaan. Kennisname van 'vreemde' kunst en cultuur kan daarbij zorgen voor nuancering, relativering, maar ook voor waardering ten aanzien van de eigen cultuur. Kortom: algemene culturele vorming kan een positieve invloed hebben op de persoonlijkheidsontwikkeling. Dit alles kan jongeren -en ouderen- helpen een evenwichtige visie te ontwikkelen op mens en wereld. Dit is van groot belang om aan een vitale en veerkrachtige samenleving bij te kunnen dragen, waarbij respectvolle omgang met onze naaste een belangrijk uitgangspunt is.

Burgers worden in onze snel veranderende samenleving doorlopend geroepen te reageren op nieuwe ontwikkelingen. Dit vraagt, meer dan vroeger, om de ontwikkeling van een sterke persoonlijke identiteit. In kunst- en cultuuruitingen laten we zien wie we zijn, in relatie tot de wereld waarin wij leven. Daarmee dragen wij een actuele boodschap uit.

Talenten-ontwikkeling

Ontwikkelen van persoonlijke creatieve en artistieke talenten draagt bij aan de persoonlijkheidsontwikkeling. Zo kan het bijdragen aan het zich welbevinden van de mens.

Recreatie

Het bezig zijn met kunst en cultuur heeft ook een recreatieve, ontspannende werking. Dit betreft zowel het bezig zijn met het eigen erfgoed als het kennismaken van andere culturen. Ditzelfde geldt ook voor het zelf, als amateur, beoefenen van kunst, zoals bijvoorbeeld muziek, schilderkunst of beeldhouwkunst.

Maatschappelijke betrokkenheid

Amateurkunst draagt bij aan een goed sociaal klimaat binnen de gemeente. Deelname aan culturele activiteiten kan de sociale cohesie van de samenleving versterken en verhoogt de maatschappelijke betrokkenheid van mensen.

(Toeristen-) Economie

Investeringen in kunst en cultuur stimuleren de lokale economie en bevorderen een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Toeristen komen graag naar musea waar aandacht is voor plaatselijke kunst en cultuur(historie). Deze toeristen zullen een bezoek aan deze plaatsen veelal combineren met een bezoek aan de lokale horeca- en winkelbedrijven. Er

zijn volop kansen voor toeristische arrangementen waarbij kunst en cultuur als middel dienen om de toerist langer te binden aan de gemeente.

Toekomst

De Staphorster cultuur is te kenschetsen als traditioneel en tegelijk dynamisch. Dat uit zich op allerlei terreinen. Hang naar het oude en open staan voor innovatie en ontwikkeling gaan hier hand in hand. Op deze manier is onze samenleving geworden zoals ze is. Het is waardevol om naar de toekomst toe beide elementen te respecteren en te stimuleren; behoud en ontwikkeling.

5 Beleid

Enkele onderdelen van het cultuurbeleid van de gemeente Staphorst zijn al neergelegd in verschillende nota's en documenten (monumentenbeleid, nota Belvédère, welstandsbeleid, erfgoednota). De landelijke en provinciale overheid hebben ieder hun eigen cultuurbeleid opgesteld. (bijlage 3 en 4) Wij zoeken naar overeenkomsten met het beleid van deze overheden. Waar mogelijk en wenselijk sluiten wij hierbij aan.

Daarbij wil de gemeente ruimte houden voor nieuwe ontwikkelingen en initiatieven. Op deze manier wordt cultureel ondernemerschap¹ gestimuleerd vanuit de gemeente, dit past in de lijn van 'ondernemend Staphorst'.

Door de cultuurbegroting deels te flexibiliseren ontstaat er ruimte om voornemens ten uitvoer te brengen.

1. Cultureel erfgoed

De gemeente vindt het belangrijk dat het culturele erfgoed behouden blijft en dat dit er ruimte blijft voor duurzame ontwikkeling hiervan. De gemeente faciliteert in de toegankelijkheid van dit erfgoed om zo de identiteit en eigenheid van Staphorst levend te houden.

2. Beeldende kunst

De toegankelijkheid van de gemeentelijke beeldende kunstcollectie moet verbeterd worden, aangezien deze voor een deel onvoldoende tot haar recht komt. Kunstaankopen behoren niet tot de kerntaak van een gemeente, een uitzondering hierop vormt kunst in de openbare ruimte.

3. Cultuureducatie

Alle inwoners van de gemeente worden in de gelegenheid gesteld om zich bewust te worden van de cultuur waarin zij leven, uit verleden en heden, van de eigen gemeente en van de wereld om zich heen. Dit wordt mogelijk gemaakt door cultuureducatie (en cultuurparticipatie) te bevorderen.

Daarbij krijgt de jeugd voorrang bij het ontwikkelen van hun culturele identiteit en de vaardigheden die daarvoor nodig zijn. De gemeente richt zich daarbij expliciet op de jeugd tussen 4 en 12 jaar.

Een bijkomend effect hiervan is dat, door presentatie van de eigen cultuur, bij niet-Staphorsters positieve nieuwsgierigheid, begrip en waardering gewekt wordt voor deze cultuur.

4. Talenten-ontwikkeling

De gemeente stimuleert talenten-ontwikkeling van haar inwoners, daarbij wordt de jeugd met voorrang behandeld, door ze actief kennis te laten maken met het beoefenen van verschillende kunstvormen.

¹ Onder cultureel ondernemerschap wordt verstaan: het verwerven van eigen inkomsten door

- publieksinkomsten (entreeheffing)
- inkomsten uit andere fondsen (bijvoorbeeld Prins Bernhard Cultuurfonds, VSB fonds etc.)
- anders, bijvoorbeeld sponsoring en verkoop van producten

5. Socialisatie en maatschappelijke betrokkenheid, recreatie en economie

De gemeente ziet deelname aan culturele activiteiten als middel om saamhorigheid onder - en maatschappelijke betrokkenheid van - haar inwoners te bevorderen. Zij neemt hierin een stimulerende en faciliterende rol op zich.

De gemeente treedt faciliterend op bij het inzetten van kunst en cultuur ten aanzien van recreatie. Hierbij wordt respectvolle omgang gevraagd voor de eigen cultuur.

De gemeente wil in de lijn van 'ondernemend Staphorst' cultureel ondernemerschap bevorderen. Ook hierbij is respect voor de eigen cultuur gewenst.

6. Particulier initiatief

De rol van de gemeente verandert, zij zal zich meer naar de achtergrond terugtrekken waardoor er ruimte ontstaat voor particulier initiatief.

6 Rol van de gemeente Staphorst

Het in de vorige paragraaf geformuleerde beleid wil de gemeente concreet vormgeven ten aanzien van de volgende zaken, waarbij de gemeente verschillende rollen vervult:

- Cultureel erfgoed, materieel en immaterieel, inclusief volkskunst en volkscultuur, bewaren (behoud, toegankelijkheid, kennis) en doorgeven;
- Archief;
- Museum Staphorst;
- Archeologie;
- Religieus erfgoed;
- Funerair erfgoed;
- Dialectgroep;
- Oude ambachten;
- De gemeentelijke beeldende kunstcollectie
- Kunst in de openbare ruimte;
- Bibliotheek;
- Cultuureducatie;
- Ontwikkeling van creatieve talenten van inwoners, met name van de jeugd;
- Nieuwe vormen van muziekeducatie, zowel binnen- als buitenschools.
- Amateurkunst: mogelijkheden tot deelnemen (participatie), exposeren en presenteren;
- Cultuurtoerisme;
- Cultureel ondernemerschap;
- Lokale omroep/media;
- Niet-gesubsidieerde (min of meer) culturele gebouwen en voorzieningen (bijvoorbeeld Koetshuus, Veldschuur, Kroko IJhorst);

Dit vormgeven geschiedt in relatie met andere gemeentelijke beleidsterreinen zoals: jeugd, onderwijs, evenementen, ouderen, minima, recreatie en toerisme, natuur en landschap, sociaal-cultureel werk, peuterspeelzaalwerk, kinderopvang.

Bij dit alles is moet er aandacht en ruimte zijn voor identiteit en diversiteit. Cultuur is niet alleen van vroeger, het is dynamisch. Daarom moet er ook aandacht zijn voor de tijd waarin wij leven, de cultuur en samenleving van nu, de moderne cultuur.

NB Voor het materiële erfgoed is in Staphorst specifiek afzonderlijk beleid in nota's vastgelegd (monumentenbeleid, nota Belvédère, welstandsbeleid, erfgoednota). Dit beleid wordt in de cultuurnota niet integraal verwerkt of opgenomen.

In onze gemeente kennen wij geen culturele podia zoals een schouwburg, een bioscoop of een concertzaal. Inwoners uit onze gemeente kennen de weg naar deze faciliteiten elders in de regio. Wij zien geen behoefte of aanleiding om deze voorzieningen in onze gemeente te ontwikkelen. omdat dat gezien de schaal van onze gemeente niet binnen ons bereik ligt.

7 De doelen

De gemeente wil een kunst- en cultuurklimaat in de gemeente binnen de kaders die in deze nota gesteld zijn. De rol van de gemeente verandert, zij zal zich meer naar de achtergrond terugtrekken waardoor er ruimte ontstaat voor particulier initiatief. Dit verandert de verhouding tussen wat de gemeente als verantwoordelijkheid ziet en wat de verantwoordelijkheid is van burgers en maatschappelijke organisaties. De gemeente zet in op stimuleren van samenwerking tussen genoemde partijen en faciliteert waar mogelijk. Uit de gesprekken die voor het tot stand komen van deze nota gevoerd zijn met diverse vertegenwoordigers uit het culturele veld zijn een aantal doelen herleid. Deze doelen zijn gebaseerd op de actuele behoeften van betrokkenen, maar spelen ook in op de toekomst.

Het gemeentelijk cultuurbeleid moet er in de periode 2014 tot 2017 toe leiden dat:

1. Cultureel erfgoed

- in voorkomende gevallen die daar aanleiding toe geven nieuwe elementen van ons erfgoed vergaard, geconserveerd en gedocumenteerd worden;
- het huidige kennisniveau omtrent ons culturele erfgoed wordt vastgehouden en zo mogelijk uitgebreid;
- deze kennis actief toegankelijk gemaakt is en gehouden wordt voor onze generatie en overgedragen wordt aan toekomstige generaties;

2. Beeldende kunst

- de toegankelijkheid van de gemeentelijke beeldende kunstcollectie is verbeterd;

3. Culturele identiteit

- de Staphorst identiteit en eigenheid door de eigen inwoners beter gekend wordt, en voor de wereld om ons heen beter zichtbaar en beleefbaar zijn geworden;

4. Cultuureducatie

- er voldoende mogelijkheden zijn dat elke inwoner in de gemeente in aanraking kan komen met kunst en cultuur;
- dat binnen het primair onderwijs permanent een basisprogramma cultuureducatie verzorgd wordt, waaraan alle kinderen in onze gemeente tussen 4 en 12 jaar minimaal één keer per jaar aan mee doen;

5. Talenten-ontwikkeling

- de jeugd voorrang krijgt bij het ontwikkelen van haar kunstzinnige talenten, in die zin dat alle leerlingen van groep vijf van het primair onderwijs gedurende een jaar wekelijks een les Algemene Muzikale Vorming aangeboden krijgen;

6. Amateurkunst

- de gemeente ondersteuning verleent aan amateurkunstverenigingen bij een noodzakelijke omslag naar cultureel ondernemerschap;

7. Culturele activiteiten

- culturele activiteiten in de gemeente Staphorst worden gestimuleerd;

8. Recreatie en toerisme

- recreatie en cultuurtoerisme in Staphorst beter bediend wordt;

9. Initiatieven

- particulier initiatief wordt bevorderd, gewaardeerd en waar nodig gestimuleerd;

10. Economie

- cultureel ondernemerschap wordt gestimuleerd;

11. Verbindingen

- het leggen van allerlei onderlinge verbanden en het aangaan van samenwerkingsprojecten op het beleidsterrein van cultuur wordt gestimuleerd;
- het leggen van dwarsverbanden tussen verschillende beleidsterreinen wordt gestimuleerd.

8 Uitvoering

1. Particulier initiatief

Particulier initiatief wordt bevorderd, gewaardeerd en waar nodig gestimuleerd. De maatschappelijke waarde is hierbij een doorslaggevende factor bij het verlenen van ondersteuning. Daarbij is het van belang dat deze initiatieven over een breed draagvlak kunnen beschikken.

2. Cultuureducatie

Sinds 2008 werken de basisscholen aan een degelijk programma voor cultuureducatie. De gemeente heeft hier een verbindende en stimulerende rol in gehad. Voor de komende jaren worden een aantal doelen geformuleerd.

Doelen

- Via de werkgroep cultuureducatie ontwikkelen de scholen hun programma, met elkaar, maar passend binnen de eigen signatuur.
- De scholen verzorgen cultuur- en erfgoededucatie en ontwikkelen een doorgaande leerlijn voor cultuureducatie. De gemeente stimuleert deskundigheidsbevordering op dit terrein. In 2014 beschikt iedere school, of cluster van scholen, over een Interne Cultuur Coördinator (ICC-er).
- Deze coördinatoren zullen in de eerder genoemde werkgroep met elkaar de cultuureducatie binnen het primair onderwijs vorm geven en doorontwikkelen. Daarbij is het belangrijk dat er naast oog voor lokale cultuurgeschiedenis ook oog is voor andere vormen van cultuuruitingen.
- De afgelopen jaren is gewerkt aan verdere professionalisering van de werkgroep cultuureducatie. Veel taken zijn inmiddels overgedragen naar leden van de werkgroep. De basis voor het cultuureducatieprogramma is daarmee gelegd en kan overgenomen worden door de werkgroep.

3. Muzikale Vorming

De gemeente vindt het ontwikkelen van een culturele identiteit en bewustwording belangrijk. De jeugd krijgt voorrang bij het ontwikkelen van die culturele identiteit. Bij het ontwikkelen van deze identiteit hoort ook muzikale vorming. Muzikale vorming wordt door de gemeente binnen het primair onderwijs, maar ook buitenschools ondersteund.

Primair Onderwijs

- Leerlingen in groep 5 van het primair onderwijs krijgen lessen voor Algemene Muzikale Vorming (AMV) aangeboden. Deze lessen worden gefinancierd door de gemeente, vanuit het budget Combinatiefuncties. Hiervoor zijn in de algemene uitkering gelden opgenomen. Vanaf 2014 reserveren we € 20.000 per jaar voor AMV om te kunnen anticiperen op een eventuele bezuiniging van de overheid. Vanaf 2017 vervalt de rijksbijdrage en komt deze uitgave zeker ten laste van deze reservering.

Buitenschools

- Buiten de scholen stimuleert de gemeente muzikale vorming via de plaatselijke muziekvereniging, aangezien deze een belangrijke maatschappelijke functie bekleedt. Met elkaar musiceren draagt bij aan het ontwikkelen van vaardigheden die nodig zijn voor samenwerking. Daarnaast genieten veel inwoners van de muzikale presentaties tijdens hoogtijdagen en plechtige bijeenkomsten.
- De meerwaarde van een doorgaande leerlijn (van binnenschools- naar buitenschools bij de muziekvereniging) wordt onderschreven. Voor de aansluiting tussen binnen- en buitenschools is het zinvol om af te stemmen tussen scholen en de muziekvereniging waar het gaat om onderwijsontwikkeling en aanbod. De gemeente treedt hier op als verbindende factor.

4. Gemeentelijke beeldende kunstcollectie

De gemeentelijke beeldende kunstcollectie komt voor een deel onvoldoende tot haar recht. De gemeente wil de toegankelijkheid hiervan verbeteren, bijvoorbeeld door de collectie werken van Stien Eelsingh in bruikleen onder te brengen bij het Museum Staphorst. Een deel van de collectie moet geconserveerd en gerestaureerd worden. Hiervoor wordt een plan opgesteld om dit de komende jaren op een goed niveau te brengen.

Kunst aankopen behoort niet tot de kerntaak van een gemeente, een uitzondering hierop is kunst in de openbare ruimte. In de financiering van relevante projecten die betrekking hebben op de openbare ruimte wordt een bedrag hiervoor opgenomen. Gebruikers van deze ruimte hebben een stem in de keuze van de aankoop en worden betrokken bij de procedure.

5. Amateurkunst

Amateurkunst, in de breedste zin van het woord, draagt bij aan een goed sociaal klimaat binnen de gemeente. De gemeente investeert in de kwaliteit van de leefomgeving door middel van ondersteuning van activiteiten in de gemeente. De gemeente wil saamhorigheid onder de inwoners bevorderen door deelname aan culturele activiteiten mogelijk te maken, hierdoor ontstaat een sterkere sociale cohesie. De ondersteuning betreft een aanvulling op- en geen overname van het particuliere initiatief.

Innovatie en samenwerking

- De muziekvereniging speelt een belangrijke rol, maar ook het grote aantal koren en activiteiten als amateurtoneel en beeldende kunst geven een beeld van de belangstelling die binnen de gemeente bestaat voor amateurkunst. De gemeente waardeert dit en wil deze verenigingen en initiatiefnemers uitdagen om te innoveren en daarnaast faciliteren om in de toekomst meer samen te werken, zowel als verenigingen en initiatiefnemers onderling, als in samenwerking met het onderwijs.
- Nieuwe ontwikkelingen in de samenleving vragen het nodige van de verenigingen. De gemeente onderkent dit en wil verenigingen ondersteunen, door middel van het faciliteren van opleidingen van vrijwilligers, om hun deskundigheid te bevorderen. Hierdoor worden verenigingen voldoende uitgerust om de toekomst tegemoet te treden. (Voorbeelden van opleidingen zijn manieren om fondswerving te realiseren, omgaan met social media, bestuurlijke vernieuwing of ledenwerving.)

6. Erfgoed (im)materieel

Wij ontleen een deel van onze identiteit aan onze geschiedenis, dat wat achter ons ligt. Het is van groot belang om hier kennis over te vergaren en dit vast te leggen voor latere generaties (conserveren). Deze kennis moeten wij actief overdragen aan bestaande en toekomstige generaties. Een voorbeeld hiervan is het Staphorster Stipwerk, dat op de lijst van Nationaal Immaterieel Cultureel Erfgoed staat. Speerpunten voor de gemeente zijn: samenwerking, verbinding met het onderwijs, actieve erfgoedparticipatie, deskundigheidsbevordering, conservatie en doorontwikkeling van het erfgoed en promotie van Staphorst en omliggende kernen. Binnen het cultuurbudget is ruimte om deze speerpunten ten uitvoer te brengen.

7. Archivering

- Op grond van de Archiefwet heeft de gemeente een deels uitvoerende en toezichthoudende taak. Overheidsorganen zoals gemeenten zijn primair zelf verantwoordelijk voor een adequate informatiehuishouding. (Overheid.nl, 1985).
- Daarnaast zijn er in de gemeente verenigingen en stichtingen die actief materiaal verzamelen en vastleggen. Bij het schrijven van deze notitie zijn de Historische Vereniging, de werkgroep archeologie (SWARS), het Museum Staphorst en de digitale expositie Staphorst in Beeld bekend. Ieder op hun eigen manier en binnen hun eigen aandachtsgebied.
- De Historische Vereniging werkt vanuit het Koetshuus en de SWARS vanuit het informatiecentrum voor natuur en historie 'De Veldschuur' in Rouveen. De digitale expositie Staphorst in Beeld is niet aan een vaste locatie gebonden, maar beschikt wel over een audiovisuele presentatieruimte in Rouveen.

8. Monumenten

- De monumentenadviesraad geeft gevraagd en ongevraagd advies over het monumentenbeleid van de gemeente. Voor een toelichting verwijzen wij u naar de gemeentelijke Erfgoednota.

9. Cultureel erfgoed, overdracht

- Senioren kunnen een belangrijke rol spelen in het proces van overdracht van immaterieel erfgoed (bijvoorbeeld het project Tradities in 2012). Projecten die gericht zijn op het vastleggen van onze gemeenschappelijke geschiedenis kunnen aanspraak maken op een bijdrage van de gemeente.
- Voor de bewustwording en identiteitsvorming van jongeren is het van onschatbare waarde te weten waar je vandaan komt. Projecten gericht op bewustwording van het (im)materiële erfgoed kunnen aanspraak maken op een bijdrage van de gemeente.
- Cultureel erfgoed is in de jaren ontstaan en blijft ontstaan. Actieve erfgoedparticipatie en doorontwikkeling van het culturele erfgoed worden zowel door het rijk als de provincie als belangrijke pijlers gezien. De gemeente Staphorst sluit hier in haar beleid bij aan.

10. Bibliotheek

De Bibliotheek biedt iedereen vrije toegang tot informatie, kennis en cultuur zodat mensen zich bewust, kritisch en actief kunnen bewegen in de maatschappij. In de kern van Staphorst is een bibliotheek gevestigd, net als in Rouveen en IJhorst. Amateurkunstenaars uit onze gemeente, die een aan de bibliotheek gerelateerde vorm van kunst bedrijven, vinden in de bibliotheek een podium. De gemeente zet zich in om de bibliotheek als belangrijke culturele basisvoorziening te subsidiëren. Hiervoor zijn in september 2013 prestatieafspraken gemaakt tussen de gemeente en de bibliotheek, voor de periode tot en met 2016.

11. Museum Staphorst

Sinds januari 2013 is de museumboerderij een zelfstandige stichting (Museum Staphorst), beheerd door vrijwilligers. Het museum (ligt in het hart van het dorp, aan de "Museumsteeg". De gemeente heeft een belangrijke rol in de ontwikkeling van dit gebied. Deze stichting "Museum Staphorst" bepaalt haar eigen beleid en ontvangt vooralsnog de eerste drie jaar van haar bestaan een subsidie van de gemeente.

- De voorwaarden voor deze subsidie zijn vastgelegd tijdens de overdracht in 2012.
- De gemeente ziet het museum als een belangrijke conservator van het cultureel erfgoed. Het museum verzamelt, onderzoekt en presenteert erfgoed en betreft inwoners van de gemeente hierbij.
- Het museum Staphorst heeft naast een maatschappelijke waarde een belangrijke toeristische en economische waarde.
- De gemeente ziet graag dat het museum Staphorst de deuren opent voor het onderwijs, aangezien het museum een plek is voor actieve erfgoededucatie en erfgoedparticipatie. De jeugd kan kennis opdoen omtrent hun culturele identiteit via dit museum, door middel van een cultuureducatieprogramma dat de stichting Museum Staphorst samen met de scholen ontwikkelt.
- De stichting Museum Staphorst ontvangt een subsidiebedrag van de gemeente. In 2013 en 2014 is € 70.000 beschikbaar gesteld, vanaf 2015 is € 50.000 per jaar beschikbaar gesteld.

12. Lokale Omroep

Het commissariaat van de media heeft in 2010 toestemming gegeven aan de Stichting Lokale Omroep Staphorst (SLOS) (die gebruikt maakt van de naam A28FM) om lokale omroep te verzorgen in de gemeente. Sinds 2012 zendt de lokale omroep uit in Staphorst. De doelstelling van de omroep is om letterlijk en figuurlijk de verbinding aan te gaan: de omroep zorgt voor nieuwsvoorziening en duiding en doet dat op vrijwillige basis. De gemeente ondersteunt de omroep met een bedrag dat volgens het landelijke richtsnoer geldt voor een lokale omroep (in 2012 € 1,29 per wooneenheid).

13. Economie

De rijke cultuur van Staphorst in combinatie met het bruisende ondernemersklimaat maakt de gemeente tot een aantrekkelijk plek om te wonen, te werken en te recreëren. Staphorst is geen museumdorp, maar het is wel een aantrekkelijke bestemming voor recreanten die interesse hebben voor ons erfgoed.

- Ons culturele kapitaal kan in de toekomst meer als economische pijler benut worden. Lokale ondernemers ontwikkelen arrangementen op basis van cultuuraspecten uit de gemeente en kunnen profiteren van aantrekkelijke toeristische arrangementen, waarin de combinatie van cultuur en recreatie centraal staat.

14. Culturele Initiatieven

Binnen de gemeente bestaan een aantal waardevolle (semi) commerciële en andere culturele initiatieven die gerealiseerd worden door middel van cultureel ondernemerschap. In de bijlage van dit stuk noemen wij enkele organisaties met name, wij realiseren ons dat wij hierin niet volledig zijn.

In onze gemeente wonen en werken beroepskunstenaars, deze nota richt zich niet in het bijzonder op deze beroepsbeoefenaars. Daarnaast gaat deze notitie niet in op commerciële culturele initiatieven, wij verlenen deze commerciële initiatieven geen structurele financiële ondersteuning.

15. Verbindingen

De gemeente stelt zich positief op ten opzichte van nieuwe verbindingen en samenwerkingsprojecten. Uit de gesprekken met culturele organisaties², instellingen en verenigingen, voorafgaand aan het tot stand komen van deze nota, is gebleken dat deze culturele organisaties meer willen samenwerken. Ook blijkt er behoefte te zijn aan meer onderlinge afstemming, in de vorm van een cultuurplatform. In de periode 2009 tot en met 2012 heeft de gemeente gebruik gemaakt van een provinciaal cultuurarrangement waarbij diverse initiatieven zijn opgestart, met elkaar en voor elkaar.

Ondersteuning bij het leggen van verbindingen

- De gemeente heeft voor de periode 2013 en 2014 de beschikking over een cultuurmakelaar die samenwerking verder zal stimuleren en consolideren. Voorbeelden van samenwerking staan bij de diverse onderwerpen verder uitgewerkt. Deze makelaar wordt deels gefinancierd uit het budget voor Combinatiefuncties (€ 6.000 per jaar) en voor het overige deel uit een provinciale subsidie.

² zie overzicht in hoofdstuk 11

- De gemeente stelt het op prijs dat dwarsverbanden tussen verschillende beleidsvelden ontstaan, bijvoorbeeld tussen cultuur en welzijn (ouderen- en jongerenwerk).
- De cultuurmakelaar maakt een aanzet voor het vormen van een cultuurplatform in de gemeente.

9 Subsidiebeleid

Subsidies vormen een krachtig middel om gemeentelijke doelstellingen te realiseren. Tegenwoordig is het belangrijk dat, waar mogelijk, projecten en initiatieven deels door het verkrijgen van eigen inkomsten gefinancierd worden en dat, waar nodig, de gemeente bijspringt.

De gemeente heeft een Algemene Subsidieverordening vastgesteld. Het college is belast met de uitvoering van deze verordening. Het college is bevoegd tot het vaststellen van subsidie voor zover de daarvoor benodigde middelen in de begroting zijn gereserveerd.

Voor de uitvoering van het cultuurbeleid zal het college van burgemeester en wethouders beleidsregels opstellen voor de diverse cultuursubsidies. Daarbij gelden de kaders zoals genoemd in de financiële paragraaf en in deze beleidsnota als uitgangspunt.

10 Evalueren 2015

Dit is de eerste nota cultuurbeleid van de gemeente Staphorst. In de loop van 2015 zal het beleid geëvalueerd worden. Het is nuttig en waardevol om halverwege te controleren en evalueren over de ingezette richting. Daarbij zal een aan te stellen cultuurraad een belangrijk adviesorgaan vormen.

Punten die in ieder geval voor evaluatie in aanmerking moeten komen zijn:

- Cultuureducatie, binnen en buiten het onderwijs
- Activiteiten en projecten, wat wordt er georganiseerd, hoe groot is de deelname en waar liggen kansen en verbeterpunten.
- Cultureel erfgoed, materieel en immaterieel.
- Gemeentelijke kunstcollectie
- Samenwerking
- Cultuurraad
- Is subsidiering effectief?

11 Culturele partners

Deze nota is geschreven nadat er waardevolle gesprekken gevoerd zijn met diverse partners in het culturele veld (zowel commercieel als niet-commercieel). Aan al deze partners is een concept van deze nota verstrekt. Zij hebben de gelegenheid gekregen om hierop te reageren. Zonder deze vorm van participatie zou deze nota niet geworden zijn wat deze nu is. De koren hebben allemaal een vragenlijst toegezonden gekregen met het verzoek deze vragen te beantwoorden. Bij alle gesprekken was het doel om de vraag van de partners boven tafel te krijgen. Op welke manier hebben zij de gemeente nodig om hun doelen te realiseren.

1. Bibliotheek Staphorst
2. Christelijke Muziekvereniging Prinses Margriet
3. De Veldschuur
4. Muziekdocentencollectief Erik van der Weerd
5. Historische Vereniging
6. MEC (Muzikaal Educatief Centrum Rouveen)
7. Monumentenadviesraad
8. Museum Staphorst
9. Primair Onderwijs
10. SCALA Centrum voor de Kunsten
11. SLOS (Stichting Lokale Omroep Staphorst)
12. SMON (Stichting Maatschappelijke Opbouw Nieuwleusen)
13. Staphorst in Beeld
14. Stichting MEC Muziek
15. SWO (Stichting Welzijn Ouderen)
16. Toneelvereniging Rieverst
17. Zangkoren³

³ 10 vragenlijsten verzonden, 5 koren hebben een ingevulde lijst teruggestuurd

12 Financiën

Huidige situatie					
prod. nr.:	omschrijving			Begroting 2013	Begroting 2014
511.101	Culturele en Musiche Vorming			45.040	36.000
511.101	Subsidie werkgroep cultuur educatie			12.800	10.258
511.101	Subsidie provincie Overijssel voor cultuureducatie.			-8.708	-6.258
	per saldo			4.092	4.000
511.101	Combinatiefuncties t/m 2016			35.000	35.000
511.101	Eenmalige Subs. Pr. Margriet			10.000	0
540.101	Stichting Stien Eelsingh			60	60
541.101	Stichting Museum Staphorst: vanaf 2015 € 50.000			70.000	70.000
510.101	Bibliotheek			327.707	327.500
580.103	Lokale omroep			7.900	8.000
630.101	IJsselacademie			2.500	2.500
630.101	Christelijke Muziekvereniging Prinses Margriet				
	- ten behoeve van instrumentarium t/m '25			2.269	2.269
	- ledensubsidie - uit sociaal cultureel werk			8.500	10.000
630.101	incidentele subs.: uit sociaal cultureel werk				
	- archeologische werkgroep			2.800	2.800
	- toneelvereniging Rieverst			550	550
	- zingend naar de zondag			2.450	2.450
	Totaal			518.868	501.129
reserve St. Eelsingh	stand: € 12.780 begroting 2013			7.583	0

Financiële uitwerking voorstellen op basis van deze cultuurnota

		Huidige situatie		Voorstel			
Prod. nr.	Omschrijving	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
	<u>Primair Onderwijs</u>						
511.101	- cultuureducatie primair onderwijs.	12.800	10.258	10.258	10.258	10.258	10.258
511.101	- subsidie provincie Overijssel voor cultuureducatie.	-8.708	-6.258	-6.258	-6.258	-6.258	-6.258
		4.092	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
	<u>Combinatiefunctie cultuur</u>						
511.101	- algemene muzikale vorming primair onderwijs (max.) t/m 2016	29.000	29.000	29.000	29.000	29.000	-
511.101	- cultuurmakelaar (t/m 2014) = provinciale bijdrage	6.000	6.000	6.000	-	-	-
		35.000	35.000	35.000	29.000	29.000	0
	combinatiefunctie cultuur vanaf 2015				6.000	6.000	-
					35.000	35.000	0
	<u>Muziekvereniging</u>						
511.101	- Hafabra-educatie (plafond)	-	-	4.000	4.000	4.000	4.000
511.101	- eenmalige subsidie Prinses Margriet	10.000					
630.101	- tbv instrumentarium t/m '25	2.269	2.269	2.269	2.269	2.269	2.269
		10.269	2.269	6.269	6.269	6.269	6.269
	<u>Structurele subsidies</u>						
540.101	- Stichting Stien Eelsingh	60	60	60	60	60	60
630.101	- IJsselacademie: te verdelen in	2.500					
	1. algemene bijdrage - afbouwregeling		2.250	2.000	1.750	1.500	1.250
	2. prestatieafspraken - nog in te vullen		250	500	750	1.000	1.250
		2.560	2.560	2.560	2.560	2.560	2.560

Financiële uitwerking voorstellen op basis van deze cultuurnota

Prod. nr.	Omschrijving	Huidige situatie		Voorstel			
		Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
541.101	Musea Stichting Museum Staphorst: vanaf 2015 € 50.000	70.000	70.000	70.000	50.000	50.000	50.000
510.101	Bibliotheek Bibliotheek: budgetsubsidie vaste subsidie t/m '16	327.707	327.500	327.500	327.500	327.500	327.500
580.103	Lokale media - lokale omroep	7.900	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
580.103	- deskundigheidsbevordering vrijwilligers (plafond)	-	-	1.000	1.000	1.000	1.000
		7.900	8.000	9.000	9.000	9.000	9.000
630.101	Immaterieel erfgoed - archeologische werkgroep	2800	2.800	2.800	2.800	2.800	2.800
630.101	- diversen waaronder samenwerking € 500 per aanvraag	-	-	4.000	4.000	4.000	4.000
		2.800	2.800	6.800	6.800	6.800	6.800
630.101	Amateurkunst - toneelvereniging Rieverst	550	550	550	400	250	100
630.101	- zingend naar de zondag	2.450	2.450	2.450	1.800	1.200	600
630.101	- diversen: ondersteuning	-	-	1.000	1.000	1.000	1.000
630.101	- ledensubsidie muziekvereniging (plafond)	8.500	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
630.101	- samenwerking	-	-	1.000	1.000	1.000	1.000
		11.500	13.000	15.000	14.200	13.450	12.700
	Cult. Muische Vorming	45.040	36.000	-	-	-	-
	Onvoorzien						

reservering AMV primair onderwijs		-	20.000	20.000	20.000	20.000
onvoorziene uitgaven	-		5.000	5.650	6.250	6.850
Totaal	518.868	501.129	501.129	480.979	480.829	445.679
reserve St. Eelsingh: stand € 12.780 per 1-10-'13	7.583	-	-	-	-	-

Bijlage 1: Stellingen

Onderstaande stellingen zijn overgenomen uit de startnotitie voor het cultuurbeleid (vastgesteld op 27 november 2012).

Stelling 1:

Het begrip 'cultuur in brede zin' is niet of moeilijk te definiëren. Cultuur heeft te maken met hoe mensen op eigen wijze hun bestaan en hun samenleving vormgeven.

Stelling 2:

Onder 'cultuur in beperktere zin' verstaan wij de voortbrengselen en uitingen van dit samenleven. Het gaat hierbij om voortbrengselen en uitingen van intellectuele en artistieke aard uit het heden en verleden en om activiteiten die daarop gericht zijn. Maar ook om de gewoontes en stijlen die in al hun diversiteit voorkomen op allerlei terreinen.

Stelling 3:

In de Cultuurnota wordt aandacht gegeven aan cultuureducatie, bewustwording en ontplooiing van talenten, (amateur)kunst, behoud en versterking cultureel erfgoed (museum Staphorst) en cultuurtoerisme, oude ambachten, religieus erfgoed, archeologie, funerair erfgoed, kunst, dit alles in brede diversiteit en met de onder 3 genoemde aandachtspunten. Ook een samenvatting van de erfgoednota wordt in de Cultuurnota opgenomen.

Stelling 4:

In de Cultuurnota wordt ingegaan op de rol die de gemeente wil hebben op de verschillende terreinen. Dit varieert van een terughoudende rol waar sprake is van voldoende initiatieven, mogelijkheden en betrokkenheid vanuit de gemeenschap zelf, tot een actieve stimulerende en subsidiërende rol bij cultuureducatie (en Museumsteeg?).

De prioritering van de bovengenoemde rollen zal mede via burgerparticipatie worden bepaald waarbij dient worden opgemerkt dat de rol van de gemeente in de eerste plaats faciliterend is. Daarnaast dient de gemeente te beoordelen of datgene, op cultureel gebied waarover zij op ene of ander wijze de verantwoording draagt, ethisch verantwoord is.

Stelling 5:

- Vanwege het spanningsveld tussen de gewenste c.q. noodzakelijk geachte rol van de gemeente in relatie met beschikbare middelen, zal t.z.t. hieraan een apart financieel hoofdstuk worden opgenomen in de Cultuurnota.
- De aandacht voor de 'eigen identiteit' en het cultureel erfgoed van de Staphorster gemeenschap (dit incl. de diversiteit binnen die gemeenschap en binnen alle groepen die daar deel van uitmaken) vs. aandacht en openstaan voor andere culturen, dichtbij en wereldwijd;
- Geen criteria en grenzen formuleren op inhoud en vorm van cultuuruitingen, dit mede in relatie met de wenselijke rol van de gemeente op de verschillende terreinen. Behoudens de grenzen bewaken van het toelaatbare, genoemd in stelling 4

Bijlage 2: Culturele organisaties

- Galerieën:
 - Hein Elferink
 - Galerie IJhorst
- Grensloos Kunstverkennen
- Kunstwijs (Staphorst)
- Multipunt Kroko (IJhorst)
- Muziekdocentencollectief Erik van der Weerd
- Muzikaal Educatief Centrum (MEC Rouveen)
- Staphorst in Beeld
- Stichting MEC Muziek
- Week van de Amateurkunst

Bijlage 3: Rijksbeleid

In het visiedocument 'Meer dan kwaliteit: een nieuwe visie op cultuur' zijn de uitgangspunten voor het rijksbeleid in de periode 2013-2016 geschetst. Deze uitgangspunten hebben onder andere betrekking op kwaliteit, ondernemerschap, eigen verantwoordelijkheid en rangorde. Volgens de visie van het rijk zijn gemeenten verantwoordelijk voor accommodaties voor podiumkunsten, en voor financiering van het beheer van gemeentelijke collecties en musea ("Meer dan kwaliteit: Een nieuwe visie op cultuurbeleid." 2011 juni., p. 4). Daarnaast krijgt de gemeente alle vrijheid om op andere aspecten eigen keuzes te maken.

In het hiervoor genoemde visiedocument van het rijk zijn diverse speerpunten benoemd waaronder cultuureducatie. Het kabinet wil jeugd en jongeren op het gebied van cultuur een stevig fundament bieden. Voorwaarden daarvoor zijn een goede verankering van cultuureducatie in het onderwijs en aandacht voor cultuureducatie bij alle culturele instellingen, zowel landelijk als lokaal. Gemeenten en provincies worden uitgenodigd programma's op te stellen die scholen en instellingen ondersteunen bij de versterking van de kwaliteit van cultuureducatie. Als voorbeeld wordt genoemd: 'het werken met doorgaande lijnen'. Daarnaast wordt als succes genoemd, dat in de afgelopen jaren de samenwerking tussen scholen en instellingen is versterkt. Hierbij wordt opgemerkt, dat met betrekking tot samenwerking nog veel winst te behalen valt. De doelstellingen van het kabinet komen op meerdere onderdelen overeen met onze visie. De doelen 'het versterken van cultuureducatie in het Primair Onderwijs' en 'het stimuleren van de samenwerking tussen diverse culturele partners en het onderwijs' maken deel uit van onze doelstellingen.

Bijlage 4: Provinciaal beleid

De provincie Overijssel onderkent de waarde van cultuur en vat dit als volgt samen:

Cultuur is een kerntaak van de provincie. Kunst, cultuur en erfgoed vertellen ons wie we zijn, verbinden ons, stimuleren de lokale economie, laten ons vernieuwend denken en ondernemen en dragen bij aan een aantrekkelijke woon- en werkomgeving. Cultuur, kortom, bepaalt en vormt onze identiteit. Behoud en ontwikkeling van de Overijsselse culturele identiteit is de missie van het cultuurbeleid van de provincie. (Provincie Overijssel, 2012, p. 6)

Deze missie wil de provincie invullen via samenhangende hoofddoelen:

- Behoud en duurzame ontwikkeling van het culturele erfgoed om zo de identiteit en eigenheid van Overijssel zichtbaar en beleefbaar te maken
- Stimuleren van de culturele identiteit door creatief talent een kansrijke en inspirerende omgeving te bieden voor cultureel ondernemerschap
- Blijven inspannen voor cultuureducatie en cultuurparticipatie.

Dit moet er in 2016 toe leiden dat:

- de Overijsselse identiteit en eigenheid (beter) zichtbaar en beleefbaar zijn geworden;
- wij de provinciale culturele topinfrastructuur en creatief talent hebben gestimuleerd. De brede top is voor het Rijk, de basis voor gemeenten;
- creatieve en culturele ondernemers en talenten hun (mondiale) carrière starten in Oost-Nederland;
- het cultuurtoerisme in Overijssel is toegenomen;
- gemeenten, scholen en culturele instellingen in samenwerking een eigenstandig aanbod voor cultuureducatie en voor cultuurparticipatie kunnen bieden. (Provincie Overijssel, 2012, p. 6)

Bronnen

- Gemeente Staphorst. (2012, november). Startnotitie Cultuurbeleid gemeente Staphorst.
- Ministerie van OCW. (2011 juni) Meer dan kwaliteit: Een nieuwe visie op cultuurbeleid.
- Overheid.nl. (1985). wetten.nl - Wet- en regelgeving - Wet tot behoud van cultuurbezit - BWBR0003659. Geraadpleegd 24 september 2013, van http://wetten.overheid.nl/BWBR0003659/geldigheidsdatum_24-09-2013#HoofdstukII_Artikel3
- Provincie Overijssel. (2012, juli). De Kracht van Cultuur: Creatief verleden, heden en toekomst. Provincie Overijssel.